

INICIJATIVA

Časopis osoba sa invaliditetom - 2014. godina - broj 114



BESPLATAN
PRIMJERAK

Hypophysy

SADRŽAJ

DISKRIMINACIJA	
3-5	
INKLUZIVNO OBRAZOVANJE	
6	
SIMBOL BORBE ZA ŽENSKA PRAVA	
7	
POSLODAVCI: OVAJ ČLANAK JE ZA VAS!	
8 - 9	
KINA: NEMA MJESTA ZA	
OSOBE SA INVALIDITETOM	
10	
PODIJELJENA TUGA JE POLA TUGE	
11 - 13	
PRVI SLUČAJ PERSONALNE ASISTENCIJE	
PRED EVROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA	
PRAVA	
14	
3. DECEMBAR - MEĐUNARODNI DAN	
OSOBA SA INVALIDITETOM	
15	
RODITELJI, OSOBE SA INVALIDITETOM,	
JOŠ UVIJEK U BORBI ZA SVOJA PRAVA	
16 - 17	
PRVI CRTIĆ NA SVIJETU	
ZA GLUHU DJECU	
18	
PRIČA O DJEVOJCICI I	
NEIZLJEČIVOJ BOLESTI	
19	
„STOP BARIJERAMA, TUZLANSKI	
KANTON PO MJERI SVIH GRAĐANA“	
20 - 21	
SREĆA I/ILI INVALIDITET	
22 - 24	
MEĐUNARODNA DRINSKA REGATA	
25	
ŠARENA STRANA	
26	
SPORT	
27	

NEKE INFORMACIJE KORIŠTENE SU IZ DNEVNIH NOVINA I INTERNET STRANICA.

**Informativni centar za osobe
sa invaliditetom "Lotos" Tuzla**

Redakcija:

Fikreta Hasanović
Anes Ćehović
Suvad Zahirović
Sanja Zahirović
Jasminko Bijelić
Aladin Kavgić

Glavni i odgovorni urednik:

Fikreta Hasanović

Adresa redakcije:

M. i Ž. Crnogorčevića 3
75 000 Tuzla
Tel./Fax: + 387 35 251-476, 251-245

E-mail:

ic.loتوs@bih.net.ba
info@ic-loتوs.org.ba

Web:

www.ic-loتوs.org.ba

Izdavač:

Informativni centar za osobe sa
invaliditetom "Lotos" Tuzla

Tiraž:

1000 primjeraka

INICIJATIVA (lat.)

Podsticaj za neku aktivnost posebno u pravu, zakonodavna inicijativa, pravo na podnošenje prijedloga zakona i drugih akata s pravnim dejstvom.

Uopšte, „čovjek od inicijative“ je onaj koji samostalno preduzima potrebnu aktivnost u svom ili širem djelokrugu privatnog ili javnog života, ne čekajući za sve naredbe ili spoljašnji podsticaj.

Broj: 08-651-437-4/97
Sarajevo 16.12.1997. god.
Redni broj: 746

**Upis u evidenciju javnih glasila izvršen u skladu
sa Zakonom o javnom informisanju.**

DISKRIMINACIJA

U društvu postoje odnosi dominacije i podređenosti u kojima je jedan dio društva u povoljnijem položaju od drugog zbog svog roda. Odnosi između muškaraca i žena su patrijarhalni, oni reflektiraju i nastavljaju hijerarhiju u kojoj su žene subordinirane muškarcima. Termin patrijarhat doslovno znači "vladavina oca" i koristi se za opis odnosa moći između muškaraca i žena, opis strukture obitelji i dominacije oca unutar nje. Dominacija oca unutar obitelji simbolizira mušku dominaciju i u svim ostalim institucijama – vojska, policija, industrija, tehnologija, finansije, znanost, politika su u muškim rukama.



Ženska subordinacija se reflektira u neravnopravnosti i razlikama između muškaraca i žena u porodici i zajednici, a isto tako i u svim društvenim, ekonomskim, kulturnim i političkim interakcijama i odnosima. Muška se dominacija pojavljuje na svim nivoima kulture i u svakodnevnim interakcijama, prenosi se s generacije na generaciju kroz dijeljenje sistema simbola, uključujući jezik, religiju i medije. Patrijarhat ženama oduzima moć na mnogo načina: uvjeravajući ih da su inferiorne u odnosu na muškarce; tražeći od njih da se konformiraju s određenim stereotipnim, tj. "prikladnim" ponašanjem; negirajući im kontrolu nad njihovim tijelima, životima i radom, ograničavajući im pristup resursima

i ograničavajući im mogućnost da sudjeluju u donošenju odluka koje utječu na njihove živote. Različiti oblici kontrole djeluju tako da jačaju jedni druge i rezultiraju marginalizacijom žena u ekonomskim, društvenim i političkim procesima.

Primjere možemo naći u svim područjima života: mali je broj žena na vodećim položajima; ženski rad se definira kao različit i manje važan od muškog; žene su nedostatno zastupljene u društvenim, političkim, ekonomskim i legalnim institucijama; nasilje prema ženama je u porastu; nejednako se finansiraju ženske i muške aktivnosti (npr. sport); žene su tretirane kao seksualni objekti. Muškarci kao grupa uživaju najviše povlastica patrijarhata, ali i to ima svoju cijenu. Ima muškaraca koji ne žele vladati ženama, izrabljivati ih, ali se isto tako boje ostati bez povlastica koje im patrijarhat donosi.

U takvoj situaciji oni izabiru ono što im je najlakše a to je pasivno podupiranje muške dominacije. Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) sadrži definiciju termina: diskriminacija žena, koji označava "svaku razliku, isključenje ili ograničenje učinjeno na osnovi spola kojemu je posljedica ili svrha da ženama ugrozi ili onemogući priznanje, uživanje ili korištenje ljudskih prava i osnovnih sloboda na političkom, gospodarskom, društvenom, kulturnom, građanskom ili drugom području, bez obzira na njihovo bračno stanje, na osnovi jednakosti muškaraca i žena." Važno je napomenuti da su ovom definicijom obuhvaćene neposredna i posredna diskriminacija.

Posredna diskriminacija se odnosi na mјere ili pravne norme koje su neutralne ili jednake za sve, ali njihove posljedice većinom pogađaju žene. Posredna diskriminacija je češća u demokratskim društvima jer zakoni sprečavaju otvorenu diskriminaciju.

U pravnom smislu RH je tek 2003. godine definirala diskriminaciju u okviru

Zakona o ravnopravnosti spolova i ta je definicija sadržajno proširena na oba spola: "Diskriminacija predstavlja svako normativno ili stvarno, izravno ili neizravno razlikovanje, isključivanje ili ograničavanje temeljeno na spolu kojim se otežava ili negira ravnopravno priznanje, uživanje ili ostvarivanje ljudskih prava muškaraca i žena u političkom, obrazovnom, ekonomskom, socijalnom, kulturnom, građanskem i svakom drugom području života."

Postojanje diskriminacije prema ženama možemo potkrijepiti različitim statističkim podacima. Postojanje odgovarajućih statističkih podataka preduvjet je utvrđivanja položaja žena u različitim područjima društvenog života, pa tako i utvrđivanja mera

za jednak rad nego muškarci;

- od 1.3 milijarde ljudi koji žive u potpunom siromaštvu 70% su žene;
- žene obavljaju između 10 i 20% direktorskih i upravnih poslova;
- žene zauzimaju 10% mesta u parlamentima
- 5% predsjednica država su žene.

U Europskoj uniji:

- žene obavljaju 80% kućanskih poslova, čak i ako su zaposlene izvan kuće;
- žene provode dvostruko više vremena u brizi oko djece nego muškarci;
- za isti posao žene su u prosjeku plaćene 25% manje nego muškarci;
- 20% žena doživjelo je neki oblik rodno uvjetovanog nasilja;
- 98% žrtava obiteljskog nasilja su žene.



kojima se utječe na taj položaj. Problem je što u Hrvatskoj još uvijek u nekim važnim područjima ne postoje podaci razlučeni prema spolu.

Prema statistikama UN-a:

- žene obavljaju 67% svjetskoga rada;
- zarađuju 10% svjetskog dohotka;
- vlasnice su 1% svjetskog imetka;
- žene čine 70% nepismenih u svijetu;
- širom svijeta žene zarađuju 20-50% manje

Žene značajno pridonose ekonomiji kroz plaćeni rad koji obavljaju. Pristup žena plaćenom radu je ključan za njihove napore u ostvarenju ekonomske ravnopravnosti. Plaćeni posao žena se općenito smatra manje važnim nego muški. Žene i dalje zarađuju znatno manje nego muškarci i češće okupiraju poslove nižeg statusa i s manje beneficijima. Kada su žene počele ulaziti među plaćenu radnu snagu, njihovi prihodi smatrani su

dodatnim prihodima njihovih muževa ili očeva i njihov rad smatran je samo produžetkom njihovog neplaćenog rada kod kuće. Kao rezultat toga, poslu koji su obavljale žene pripisana je manja novčana vrijednost nego poslu koji su obavljali muškarci.

Danas posao žena i dalje ostaje kontinuirano i sustavno potplaćen, a većina ženskog posla ostaje neplaćena. Žene najviše pridonose ekonomiji svojim neplaćenim radom. Ekonomski sustav se također oslanja na žene da odrade ono što plaćena ekonomija ignoriše – briga o starijim ljudima, briga o djeci, kućanski poslovi, volonterski rad i sl. Budući da se uz neplaćeni posao žena ne veže novčana vrijednost, bile su potrebne mnoge godine da bi vlade izmjerile neplaćene sate rada. Iz ovog razloga, mnoge aktivnosti žena nisu uzimane u obzir pri razvijanju zakona i politika. Ovaj propust je još pogoršao postojeće stanje neravnopravnosti.

Mjerenje neplaćenog rada postao je glavni izazov vladama na UN-ovoj III svjetskoj

konferenciji o ženama u Nairobi-u, 1985. godine i UN-ovoj IV svjetskoj konferenciji u Pekingu, 1995. godine. Akcijski plan proizašao iz Pekinške konferencije poziva nacionalne i međunarodne statističke organizacije da izmjere neplaćeni rad i njegovu vrijednost prikažu u bruto društvenom proizvodu. Na primjer podaci za Kanadu govore da žene odradjuju 2/3 od 25 bilijuna neplaćenih radnih sati svake godine, a podaci iz Velike Britanije govore da bi žene zarađivale oko 15 000 funti više kada bi im plaćali tržišnu cijenu za njihov neplaćeni rad. Stvarna ravnopravnost se može postići tek ukoliko žene i muškarci ravnopravno dijele pozicije na tzv. mjestima moći i odlučivanja. Međutim muškarci su još uvijek ti koji drže pozicije višeg statusa i imaju moć donošenja odluka. Dokazano je kako bi skupina sa zajedničkim interesima (u ovom slučaju žene) dobila pravo glasa i njihovi interesi bili uzeti u obzir, potrebna je kritična masa od najmanje 30% populacije na mjestima gdje se donose odluke.

ŠTA ZNAČI DISKRIMINACIJA

Pojam dolazi od latinske riječi discriminatio, a znači odvajanje; razlikovanje.

Brojne društvene skupine u BiH žale se na to da se prema njima provodi diskriminacija. Na diskriminaciju žali se i čitav jedan konstitutivni narod, kao i nacionalne manjine. Pa tako imamo predmet "Sejdic - Finci". Diskriminacija je prema rječnicima postupak kojim se unaprijed ograničavaju ili onemogućavaju prava građana, grupa ili naroda. Pa tako imamo rasnu, nacionalnu, vjersku, spolnu, radnu, dobnu, profesionalnu diskriminaciju. Pojam dolazi od latinske riječi discriminatio, a znači odvajanje, razlikovanje. Pridjev diskriminacijski znači nešto što je obespravljen, neravnopravno i podređeno. Diskriminirati znači stavljati nekoga u podređen položaj, osporiti ili oduzimati nečija prava, praviti razliku na štetu jedne

strane. U sociologiji diskriminacija znači nejednako postupanje prema društvenim skupinama i pojedincima na samovoljan ili nepravedan način. Diskriminaciju prate pisana i nepisana pravila ponašanja, koja je podupiru i omogućuju. Mnoge zemlje, da bi spriječile diskriminaciju, donose posebne zakone kojima se potencijalnim diskriminiranim skupinama daju različite prednosti, privilegije, što znači "pozitivnu diskriminaciju". Unutrašnji i vanjski dušebrižnici u BiH mogli bi o ovome barem razmislići. No, u Bosni i Hercegovini, umjesto borbe protiv diskriminacije bolje cvate diskretno kriminalno ponašanje prema malobrojnijem i kriminalizacija slabijeg. Još ako je diskrecija za učinjenu diskriminaciju zajamčena.

Autor: Frano Vukoj
Preuzeto sa :www.vecernji.ba

INKLUZIVNO OBRAZOVANJE

Većina redovnih škola u BiH još uvijek nije spremna prihvatići djecu sa invaliditetom. Školama obično nedostaju osnovni uslovi (prilazni put, rukohvati, prilagođen namještaj i prilagođeni sanitarni čvorovi) kako bi osigurali dostupnost za djecu sa invaliditetom. Nastavnici nisu upoznati sa procesom inkluzivnog obrazovanja i nedostaje im sposobnosti za rad sa djecom sa invaliditetom. Nisu obučeni da daju individualnu podršku djeci kojoj je takva podrška potrebna i nemaju dovoljno pomoćnika u školama da ih podrže u ovom zadatku. Nedostatak adekvatnog prevoza je još jedna prepreka kako bi se olakšalo obrazovanje djece sa invaliditetom. U mnogim slučajevima djeца sa invaliditetom su iz redovne nastave premještena u posebne razrede ili u odvojene ustanove, gdje je velika vjerovatnoća da će ishod njihovog učenja biti niži, te je pored toga i veća vjerovatnoća da će patiti zbog stigmatizacije i diskriminacije.

nastavnika, direktora, roditelja i zajednica o značaju obrazovanja za djecu sa invaliditetom, što podrazumijeva institucionalnu obuku o inkluzivnom obrazovanju za nastavnike i rukovodeće osoblje škole. Trebalo bi potaknuti vlasti da podstiču individualnu podršku djeci sa invaliditetom, kako bi se olakšao njihov upis i pohađanje redovnog obrazovanja. Štaviše, inkluzivno obrazovanje se treba podsticati na svim nivoima, počev od predškolskog obrazovanja. Proces socijalnog uključivanja treba početi što je ranije moguće - u ovoj ranoj razvojnoj fazi dječa sa invaliditetom imaju najviše koristi od inkluzivnog obrazovanja, dok se dječa bez invaliditeta u ranoj mladosti nauče prihvatići različitosti ljudi. UNICEF realizuje programe obuke u tjesnoj saradnji sa ministarstvima obrazovanja, školama i nevladinim organizacijama kako bi se unaprijedio kvalitet obrazovanja za svu djecu, uključujući i djecu sa invaliditetom.



Sve to negativno utječe na njihov razvoj i ima posljedice kada pohađaju višu školu i kada traže posao. U cilju širenja inkluzivnog obrazovanja u BiH, postoji potreba da se podigne svijest

Napori su također učinjeni kako bi se ovi programi dodatno institucionalizirali u cilju osiguravanja održivosti.

Preuzeto sa:www.unicef.org

DJEVOJKA SA INVALIDITETOM KOJA JE POSTALA SIMBOL BORBE ZA ŽENSKA PRAVA

Ideali ženske ljepote mijenjali su se od popunjenih žena sa naglašenim oblinama, do 20. vijeka kad se ovaj pojam potpuno promijenio pa su dijete i mršavljenje postali simbol ljepotica.

njenog tijela. Nakon dvije godine provedene u bolnici, stotinjak operacija i borbe za život, Turia je danas inženjerka rudarstva, motivacioni govornik i spisateljica.

Član je komisije za dodjelu godišnje školarine



Australijski časopis "Ženski nedjeljnik" (Women's Weekly) odlučio se na fantastičan potez i umjesto izglednjelih lica na naslovnicu postavio simbol ženske borbe, dvadesetšestogodišnju maratonku Turiu Pit, koja je 2011. godine učestvovala u ultramaratonu u Australiji.

Ova djevojka, koja krasi naslovnicu časopisa "Ženski nedjeljnik" je u šumskom požaru zadobila opekontine koje pokrivaju 65 posto

"Žena budućnosti" (Women of the Future), koju dodjeljuje "Ženski nedjeljnik" (Women's Weekly) magazin i njene riječi dovoljno govore o snazi koju posjeduje. "Za mene je samopouzdanje jednako ljepoti", kaže Turia Pit. "Svaki pokušaj da se opiše magija i ljepota ove žene zvučat će kao fraza ili kliše. Ipak, nikada nisam upoznala tako izuzetnu osobu", kazala je urednica časopisa Helen Mek Kejb.



NE ŽELITE ZAPOSЛИTI OSОBU S INVALIDITETOM? OVAJ ČLANAK JE ZA VAS!

Dolazi vam nadobudan dečko/cura, majstor je za računalom, poznaje sve relevantne programske jezike, svjež sa faksa i perspektivan – posve odgovara poziciji. Jedino – u kolicima je. Napomena: zakonski termin je: "osoba s invaliditetom", ali koristim namjerno izraz "invalid", da naglasim svakodnevnu negativnu društvenu notu odnosa prema njima.

Ovaj tekst je pisan za one koji smatraju da zaposliti osobu s invaliditetom nije pametno ili isplativo. Često se osobe s invaliditetom negativno diskriminira.

Zanimljivo je da je riječ invalid sama po sebi nezgodna – lat. invalidus – slab, nemoćan. Ipak, sumnjam da je našim poslodavcima značenje riječi problem. Tu se u velikom broju slučajeva radi o predrasudama zbog neinformiranosti, tako da ih u ovom izlaganju namjeravam pobiti.

Predrasuda 1: "Invalidu treba stalna pomoć, treba trčat' za njim, pazit kako se s njim priča – oprezno... ma puno muke, a dobijem zdravog za iste pare."

Razmislite. Vaš novi zaposlenik ima preko 18 godina. Radi se o punoljetnoj osobi koja sa svojim stanjem živi iz dana u dan.

Svaki dan. I ne samo da živi, već su joj najnormalnija stvar korištenje kolica, a i ostalih nužnih pomagala. Invalidi najčešće NE VOLE da ih se žali, da ih se stavlja u nekakve posebne kategorije, jer oni nisu niti slabi niti nemoćni.

Razmislite. To su ljudi koji unatoč velikim tjelesnim nedostacima imaju snagu duha i volju da, ne samo da žive svoj život iz dana u dan, nego i da budu produktivni građani našeg društva, a to je hvale vrijedna motivacija koju nemaju mnogi "normalni", zar ne? Ovo sve govori da se ispred vas nalazi pojedinac koji već u startu pokazuje da ima snagu kojom se nosi sa životnim teškoćama koje su često mnogo veće od vaših. Zar ne zaslužuje priliku da tu snagu upotrijebi i u radu?

Predrasuda 2: "Za invalida treba izgraditi pristup ovamo, onamo, prilagoditi prostorije... ma to je zaista preskupo."

Ovdje preskačem činjenicu da zakon daje olakšice za prilagodbu prostorija za rad invalidnih osoba i nastavljam prema kompromisu: u velikom broju slučajeva, invalidi se javljaju na posao za koji su sposobljeni i koji mogu obavljati u skladu sa svojom dijagnozom ili stanjem. To automatski znači da prilagodbe koje radite mogu biti mnogo jeftinije, ako ne i nepostojeće!

U određenim situacijama vašeg zaposlenika možete sposobiti za rad od kuće, gdje u vlastitom, sebi prilagođenom domu, obavlja istu djelatnost koju rade vaši drugi zaposlenici na radnom mjestu. Na ovaj način nemate troškove prilagodbe radnih prostorija, a i veliki se broj poslova može odraditi upravo na ovakav način. Sjetite se da ovako možete popuniti radna mjesta koja po svojoj namjeni ne zahtjevaju stalnu prisutnost u poslovnom prostoru. U konačnici – vama ušteda, njemu (ili njoj!) prilika i svi zadovoljni!

Predrasuda 3: "Invalid na radnom mjestu izgleda ružno."

E sram vas bilo! Ali neki ovako misle. Sad ćemo marketinški i o ovome. Dragi poduzetnici, ne samo da invalid u vašoj firmi ne izgleda ružno, nego može doprinijeti ugledu i dobrom glasu vaše tvrtke! Uz adekvatnu kampanju, možete se u javnosti oslikati kao tvrtka koja ima sluha za invalidne osobe, tvrtka gdje su svi djelatnici jednaki! U doba facebooka i milijardi skupina i grupa, vaša se inicijativa može JAKO pozitivno odraziti na vaše poslovanje, ako je dobro iskoristite. Zato predlažem da umjesto ružnog pačeta u invalidnoj osobi vidite "zlatnu koku". Naravno – bez diskriminacije. Ako smo rekli da su svi jednaki, pazite da se vaši ne-invalidni zaposlenici ne osjećaju zakinuto. Diskriminacija koja nije uvjetovana poslovnim uspjehom nije nipošto niti dobra ni poželjna...

Predrasuda 4: "Invalidi su često bolesni."

To je isto kao i reći da su žene često trudne. Neke jesu, i to nekad, u specifičnim uvjetima - da ne pojašnjavam. Jednako tako, ovisno o specifičnim okolnostima – invalidu i njegovoj dijagnozi s kojom trebate biti upoznati, ovisi i njegova bolest. Često puta nema nikakve bolesti, jer npr. ozljeda kralježnice ne znači kronična oboljenja. U drugim slučajevima, stanje može biti i složenije, ali umjesto da takvom zaposleniku "date nogu" već u startu, razmislite postoji li manje zahtjevna pozicija koja bi bila dobra za njega, a koju bi, u skladu sa svojom situacijom mogao bez teškoća obnašati. Dakle, prilagodite se. Rezultat? Učinili ste dobro djelo: dali ste čovjeku priliku da svojim radom stekne sredstva za brigu o svom zdravlju i poboljša kvalitetu življenja za sebe i obitelj. U konačnici, ovo opet pogoduje imidž vaše tvrtke i podiže dojam o vama kao šefu kojeg je briga za zaposlenike.

Slobodno oglasite vaše postupke i pokupite pozitivne bodove javnosti. Ovakvim postupkom prisilit ćete konkurenčiju da čini to isto, ako želići s vama u korak.

Predrasuda 5: "Drugi će se zaposlenici ljutiti ako ga zaposlim, jer će misliti da ga zapošljavam zato što je invalid..."

Ne dozvolite da vam tvrtka bude igralište "gluhog telefona" – gdje vi kažete nešto, a onda o tome svi pričaju i nadodaju svoje "sočne" detalje, dok priča ne preraste u pravu senzaciju. A kad dospije u novine ili među klijentelu... da i ne govorimo. Jasno dajte doznanja svojim zaposlenicima da ste invalidnu osobu zaposlili ZBOG njezine stručne spreme i pozitivnog dojma o njezinim sposobnostima, a ne jer je invalid. Razgovarajte sa svojim zaposlenicima. Pokažite i invalidnoj osobi i ostalima da se prema svima jednako odnosite. Hvale i pokude dijelite na jednak način i neka sankcije pogađaju svakog djelatnika koji za njih ispunjava uvjete, pa i invalidnu osobu. Ovo pozitivno djeluje na invalidnu osobu, jer joj govori da je jednaka drugima, a ostalima pojašnjava da kod vas nema favoriziranja.

Omogućite zaposlenicima da se međusobno druže i koristite "team building" situacije za zbližavanje s pridošlicom. Ljudi gube predrasude u komunikaciji. I najvažnije od svega – ne mijenjajte svoje ponašanje nakon dolaska invalidne osobe. Ovo zlatno pravilo vrijedi za svakog novog zaposlenika, jer se često događa da ostali to vide kao favoriziranje (kad ste odjednom blaži), ili u suprotnom slučaju, stigmatiziranje pridošlice (kad ste strogi: to je sve kriv "ovaj novi", dok ga nije bilo sve je bilo OK... sigurno nas olajava iza leđa šefu..).

JOŠ NEKE PREDRASUDE...

Često čujem "zanimljive" predrasude, kao npr.: invalidnost često slijedi mentalnu retardaciju, pa je zapravo velika vjerojatnost da su svi oni bar malo retardirani... Ovo ne treba niti komentirati... ali hoću. Dakle: veliki broj invalidnih osoba NISU "mentalno retardirani", nego su u svojoj situaciji zbog vanjskih faktora: prometna nesreća, degenerativne promjene u živčanom sustavu, tako da je, u najmanju ruku, brzopletno "trpati ih sve u isti koš". S druge strane, osobe sa mentalnom retardacijom imaju to stanje dijagnosticirano i nisu u mogućnosti obavljati poslove koji nadilaze njihovu mentalnu sposobnost. Takvi pojedinci neće završiti fakultete, a neki niti srednje škole. To naprotiv, ne znači da manje vrijede ili da su "glupi". To znači da su jednako sposobni (ako ne i efikasniji!) u svom dijapazonu djelatnosti kao i drugi ljudi. Slagač polica sa blažom varijantom Down-ovog sindroma JEDNAK je zdravom slagaču polica, u okviru njegove djelatnosti, a često puta i efikasniji, jer su osobe sa Down-ovim sindromom sugestivnije od zdravih, tako da uz adekvatno vodstvo i prilagođene zadatke ostvaruju veći radni uspjeh. Kolicima treba puno prostora. Pogledajte malo oko sebe, primjetit ćete da postoje sklopiva kolica. Osim toga, veliki broj invalida je sposoban preći sa svojih kolica na sjedalicu i obavljati svoj posao. Dakle, i ne treba puno prostora.

Preuzeto sa: www.brandmanager.com.hr

U NAJDINAMIČNIJOJ EKONOMIJI SVIJETA NEMA MJESTA ZA OSOBE SA INVALIDITETOM

Decenijama su poslovi za osobe s invaliditetom u Kini bili ograničeni na masere, frizere ili proste poslove za koje nije potrebna neka naročita kvalifikacija. Čak i danas, nekoliko vladinih programa i obuka je takođe ograničeno na takve vrste poslova.

“U jednoj od najbrže rastućih svjetskih ekonomija, zvanično drugoj u svijetu po snazi, pravo na posao je i dalje strana ideja za većinu ljudi”, kaže Li Zen, socijalni radnik iz kineske provincije Unutrašnja Mongolija.

“Ljudi smatraju da ako posao nema čak ni osoba koja je završila fakultet, zašto bi se osobi s invaliditetom nudio posao?”, kaže Li. Tačan procenat nezaposlenih osoba s invaliditetom je teško utvrditi, no prema podacima kineske državne Agencije za osobe s invaliditetom, u 2010 godini, od 85 miliona osoba s invaliditetom u Kini, samo njih 4 miliona u gradovima i 17 miliona u ruralnim sredinama je radilo. Razlozi za ovo su različiti i nekada su povezani sa kineskim jedinstvenim političkim sistemom.

Vladajuća Komunistička Partija i dalje je veoma nepovjerljiva prema stranom uticaju i organizacijama koje ona direktno ne kontroliše tako da je broj nevladinih organizacija u ovoj zemlji veoma mali. Kineski lideri su u protekle 3 decenije bili zaokupljeni ekonomskim rastom i nisu se bavili diskriminacijom u zapošljavanju. Iako postoje neki zakoni koji štite osobe s invaliditetom, oni se u praksi gotovo ne primjenjuju.

Međutim, nakon decenija ignorisanja, aktivisti osoba s invaliditetom u Kini su osjetili da se nešto pozitivno dešava. Počelo je sa Olimpijskim Igrama, odnosno Paraolimpijskim Igrama koje su im slijedile, u Pekingu 2008. godine.

Vlada je investirala mnogo u infrastrukturu za osobe s invaliditetom, a takođe je potpisala i UN Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom. No, iako su kineski paraolimpijski dominirali igrama 2008 godine, prava osoba

s invaliditetom nisu mnogo napredovala od tada, zajedničko je mišljenje mnogih aktivista za ljudska prava. Nezaposlenost je na mnogo načina indikator ovog neuspjeha.

Ona proizilazi dijelom iz činjenice da osobe s invaliditetom i dalje imaju ograničen pristup obrazovanju, prema statistici Kineske federacije osoba s invaliditetom koja nadgleda ovo pitanje. Također, jedan od problema je i što većina osoba s invaliditetom živi u ruralnim djelovima zemlje, a društvena stigma je i dalje prisutna. “Iako su vlasti usvojile zakon kojim se uvodi kvotni sistem za osobe sa invaliditetom (1.5 do 2 procenta ukupno zaposlenih), kompanije su radije odabrale da plaćaju posebne penale nego da zaposle osobe s invaliditetom. I one kompanije koje ih zaposle, plaćaju ih minimalno, ili ih zaposle samo formalno, a u praksi one faktički ništa ne rade”, kaže Zang Vanhong, pravni stručnjak sa Vuhan Univerzitet. Doduše, postoje neki mali pomaci, pogotovo u novim tehnologijama koje se razvijaju u Kini. Zadnjih godina, značajan broj osoba sa invaliditetom radi u najvećoj kineskoj “on-line” prodavnici “Taobao”, koja je kineski ekvivalent eBay-u. Takođe, postoje i oni koji su postali uspješni poslovni ljudi i lideri poput Stivena Zia koji je kreativni direktor konsultantske firme, specijalizovane za socijalno preduzetništvo. Stiven kaže da „mnoge osobe sa invaliditetom radije ostaju kući nego da prihvate izazov zapošljavanja. Prosto morate izaći iz svog ‘skrovišta’, to je jedini način da pokažete koliko vrijedite“.

„Međutim, i kada to učinite, društvo u kome živate vas prosto vuče nazad“, kaže majka jednog djeteta s intelektualnim invaliditetom. Uprkos određenim pomacima zadnjih godina, ljudi i dalje ismijavaju njeno dijete.

“Kinesko društvo jednostavno nije prijateljski nastrojeno prema nama, sve što tražimo je poštovanje”.

**Sa engleskog preveo: Velibor Bošković
Preuzeto sa: www.washingtonpost.com**

PODIJELJENA SREĆA JE DUPLA SREĆA, A PODIJELJENA TUGA JE POLA TUGE



Zovem se Adisa Kišić, rođena sam u Tuzli i tu živim, imam 33 godine. Diplomirala sam na Filozofskom fakultetu, na odsjeku za bosanski jezik i književnost. Nedavno sam se pridružila centru „Lotos“ sa željom da dam svoj doprinos u

aktivnostima koje se sprovode u okviru centra sa ciljem poboljšanja položaja osoba sa invaliditetom u regionu i šire.

INICIJATIVA: Kako bi Vi sebe opisali?

Veoma je teško pričati o samome sebi, i smatram da je uvijek bolje da to drugi za vas čine. Kao osoba sa invaliditetom sam više upoznala samu sebe. Mislim da sve osobe koje se suoče sa nekim zdravstvenim problemom postaju vremenom jače, a da toga možda nisu ni svjesne. Takođe, mislim da osobe sa takvim problemima, zbog stalnih ispitivanja sebe, svojih granica, kao i svega oko sebe, jačaju vezu sa svojim unutrašnjim „ja“. Iako sam osoba sa invaliditetom, vedrog sam duha, volim druženja sa pozitivnim ljudima, nova upoznavanja. Veliki sam ljubitelj životinja i boravak sa njima smatram jednim od najefikasnijih načina za postizanje boljeg stanja duha. Trudim se biti pozitivna i misliti optimistično, i pokušavam da izbjegnem sve od čega se može pobjeći a što donosi loša osjećanja i raspoloženje.

INICIJATIVA: Žena sa invaliditetom. Šta za Vas znači taj pojam?

Naš je mentalitet takav da, kao što već znamo, žena sa invaliditetom je nažalost izložena duploj diskriminaciji. Gorak je osjećaj kad čovjek nije sposoban sam se kretati, obući, jesti i činiti sve ono što se podrazumijeva

normalnim i neupitnim osobi koja nema probleme te vrste. A od žene se ionako očekuje da brine o svemu i svima, da bude stub i temelj mnogo čemu i da drži sve konce u svojim rukama. Ako to iz bilo kojeg razloga nije u stanju, ona nije prihvaćena, nije dovoljno dobra. Često zato dolazi i do razvoda brakova i supružnici ih, uslijed nedostatka razumijevanja, ostavljaju i one bivaju prepuštene same sebi. Mislim da žene, a posebno žene sa invaliditetom, uprkos svemu, treba da pronađu ono što će ih motivisati da budu jake i da pokažu da su itekako sposobne da budu ravноправne članice društva.

INICIJATIVA: Šta mislite koja su to osjećanja koja preovladavaju kod njih?

Mislim da kod većine žena sa invaliditetom preovladavaju osjećaji dosta slični ovima koje sam opisala u odgovoru na prethodno pitanje. Sve mi dijelimo te osjećaje nelagode, odbačenosti, velike želje da se pokrenemo a često naoružane sa malo snage da se te želje sprovedu u djela, a opet dijelimo i lijepе osjećaje ponosa kada se ostvari neki od zacrtanih ciljeva. Smjenjuju se ti osjećaji često i vrte u krug, kao i u svakom drugom životu, pa i u onom bez invaliditeta.

INICIJATIVA: U devetnaestoj godini ste stekli invaliditet. Koliko je taj trenutak imao uticaja na Vaše stavove o životu i oblikovao Vas dalje kao ličnost?

Kada sam se razboljela cijeli svijet mi se srušio, mislila sam da je za mene život završen i da su se zatvorila vrata za sve lijepo što život može da donese. Kada iznenada postanete osoba sa invaliditetom život vam se promijeni iz korijena i to je činjenica koju trebamo priznati. Koliko god duhom bili jaki, koliko god brzo prihvatali svoje novo stanje, to nas u velikoj mjeri promijeni i oblikuje naše viđenje života i prioriteta u nešto sasvim drugo. Do trenutka kad sam ušla u svijet invaliditeta,

život mi je bio bezbrižan i veseo, sav svijet je bio moj. Mlada, tek na početku životnog puta, na prvoj godini fakulteta, odbijala sam povjerovati da odjednom bolujem od neke neizlječive bolesti. U to doba, najveći problem mi je bio uskladiti boju laka za nokte sa

Ljudi koji ga imaju trebali bi znati da je dobro zdravlje najkrhkiji dar na koji se mora paziti. Kroz ove godine sam shvatila da na svakom danu koji protekne bez velikih zdravstvenih tegoba trebamo biti neizmjerno zahvalni. Ja jesam.

Sve sa S

**Sakrijem se sebično
Sanjajući svoje snove
Spavam
Sklonim se sa svojim suncem
Slobodna
Sretna
Sanjam sve
Svitanja, sutra, stvorene sebi slično
Svjetlost srebrna se smije sumraku sivom
Suza stala
Stvaram sliku sreće
Sjećam se
Slušam svoje srce spokojno
Smije se sretno sa svojim suncem
Stalno
Sad
Sutra
Sanjam...**

Adisa Kišić

haljinom koju nosim. Danas sam sretna što mogu sama nokte da nalakiram. Činilo se sve kao ružan san i ja sam svaki dan čekala da se probudim. Ali 15 godina je predugo za bilo kakav san i vremenom sam shvatila da je to novo lice moje realnosti i da je svako „sutra“ nalik ovome „danu“ i tako sam se iz dana u dan spremala za novo poglavlje „sutra“ učeći iz lekcija „danu“. Osluškivala sam svoje tijelo i promjene koje su se dešavale, prilagođavala se svemu novome i kroz to postala mnogo svjesnija važnosti svakog lijepog momenta i važnosti svakog segmenta zdravlja koje nije narušeno jer sam shvatila da ništa ne trebamo uzimati „zdravo za gotovo“ i misliti da moramo dovjeka ostati zdravi ili da će neka bolest doći isključivo i tek u dubokoj starosti.

INICIJATIVA: Danas...mislite li da ste dovoljno jaki za savladavanje životnih prepreka?

Mislim da nijedan čovjek, pa ni onaj bez invaliditeta nije imun na životne prepreke i probleme i kad se suoči s njima, normalno je da osjeća strah. Naravno da nisam uvijek dovoljno jaka za sve životne prepreke jer na njih kao osoba sa ovakvom vrstom problema nailazim u natprosječnom broju, i mislim da je za savladati ih ponekad potrebna i natprosječna snaga ali treba raditi na sebi i osnaživanju svoje ličnosti. Posebno mi, osobe sa invaliditetom, još i više. Svako ima loših trenutaka u životu ali neopisiv je osjećaj kad shvatiš da se sve jednom prebrodi i da se na bilo koji način u nečemu uspije, pa makar to bio i neki najmanji uspjeh. Jer, ono što nas ne ubije, ojača nas a ja volim reći da se onome što nas ne ubije trebamo vratiti potkovani iskustvima iz prvih bitaka i pokazati mu da se namjerilo na pogrešnu osobu. Nikad nismo dovoljno emotivno jaki da ne bismo mogli pokušati biti još jači. Svaki život je borba. Neko dobije slabijeg suparnika a neko jačeg, vjerovatno spram svoje snage koju ima da mu se suprotstavi. Ne smije se odustajati.

INICIJATIVA: Koji su bili Vaši životni prioriteti prije nastanka invaliditeta, a koji su sad kad ste osoba sa invaliditetom?

Sa svojih 19 godina zamišljala sam i sanjala da ću završiti fakultet, zaposliti se. Htjela sam da putujem, da obidem svijet i ispunim sebi još mnoštvo djevojačkih želja.

Sad se nadam i vjerujem da ću bez obzira na ograničenja koja su došla sa mojom dijagnozom, moći da realizujem bar dijelom svoje želje i snove, a srećom nisu sve ostale neostvarene, jer „gdje ima volje postoji i način“.

INICIJATIVA: Iskreno, jeste li i Vi prihvatili invaliditet?

Svaki dan sa sobom nosi prihvatanje nečeg novog i otvaranje vrata nečemu što se nagomilalo ispred njih pa se kroz njih ne može ni proći. Tako ih ja ponekad otvorim, nešto pustim unutra, nešto počistim i onda mogu zakoračiti jer neprihvatanje onoga što je neminovno postalo dio nas samo stvara blokadu, i u fizičkom a i psihičkom smislu.

INICIJATIVA: Koliko ste vremena „tražili sebe“ prihvatajući invaliditet?

Prihvatanje invaliditeta je za svakog od nas individualno, jedan trnovit i težak put preko kojeg neko prije prođe, neko sporije i teže. Da budem iskrena, ja nisam nikad sasvim došla do kraja te staze i još uvijek koračam po njoj a ta unutrašnja borba sa samim sobom je, može se reći, beskonačna. Mada sam u ovih 15 godina dosta postigla po pitanju prihvatanja bolesti, neminovno će ostati u meni duboki i vječni žal za vremenom kad sam bila zdrava, vozila auto, nosila štikle i kad su moje noge funkcionalne i nisu bile kao „tuđe“.

INCIJATIVA: Je li to bilo Vaše nepoznavanje problema s kojima ste se suočavali ili veliko (ne)razumijevanje porodice.... okoline?

Naravno, nisam u potpunosti bila svjesna toga što me snašlo, bilo je veoma stresno saznanje da odjednom bolujem od neizlječive bolesti koja je teška i nepredvidiva, i da više nikad ništa neće biti isto, da moje tijelo više ne funkcioniše na isti način, da je multiplastleroza takva da svaki dan kad se probudim, ne znam šta će sa mnom biti, da li ću moći stati na svoje noge, da li ću izgubiti vid... Sumorno je i zamorno živjeti s tim ali meni je veliku pomoć pružila moja porodica. Imam tu sreću da mi pružaju maksimalnu podršku i ljubav i tada se mnogo lakše oduprijeti tim okovima očaja, depresije i straha. Mnogo sam im zahvalna na tome, posebno mojoj sestri.

INICIJATIVA: Samostalni život osoba sa invaliditetom. Šta za Vas znači taj pojam?

Osobe sa invaliditetom bi živjele mnogo lakše i bolje kada bi kod nas zaživjela ideja o personalnoj assistenciji. Tada bi svako od nas imao mnogo normalniji život gdje bismo i mi, kao i svaki čovjek na svijetu, imali svoje dostojanstvo i pravo na odlučivanje i upravljanje svojim životom i ne bismo se osjećali zarobljeni. Mislim da je personalna assistencija za nas, osobe sa invaliditetom lijepa i svjetla budućnost, nadam se.

INICIJATIVA: Imate li Vi sve preduslove za samostalno življenje?

Da se nadovežem na prethodno pitanje - nemam preduslove, s obzirom da se teško krećem, potrebna mi je pomoć i ne bih mogla sama, ali uspijevam uz određenu pomoć.

INICIJATIVA: Koje poruke šaljete svima onima koji imaju ili nemaju invaliditet?

Ljudi koji imaju neki oblik invaliditeta neka se ne predaju ma koliko teških momenata bilo u životu. Treba uvijek da se nadaju, vjeruju, da se bore. Neka ne razmišljaju o stvarima koje više ne mogu činiti zbog invaliditeta nego naprotiv, neka se usmjere na ono što još uvijek mogu. Treba uživati u životu kakav god on bio i tražiti sreću u sitnim radostima. Život je samo jedan, vrijeme nepovratno teče, nijedan trenutak se ne ponavlja i treba ih što više provoditi sa pozitivnim ljudima od kojih dobijamo ljubav, razumijevanje i podršku jer zaista je istina da je sreća podijeljena sa prijateljima uvijek dupla sreća a podijeljena tuga je pola tuge. A ljudima koji nemaju invaliditet, odnosno ljudima generalno poručujem da budu ljudi, da imaju više razumijevanja za one sa drugaćijim potrebama, da ih ne posmatraju kao vanzemaljce i da na svoj način daju doprinos našoj borbi za ostvarivanje osnovnih ljudskih prava, a i da svoje zdravlje ne shvataju „zdravo za gotovo“ nego da budu svakog trenutka svjesni da se život može promijeniti u jednom danu i da u to ime povedu više računa o svom zdravlju a manje o boji laka za nokte.

Pripremila: F.H.

PRVI SLUČAJ PERSONALNE ASISTENCIJE PRED EVROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA

Evropska mreža za samostalan život (ENIL) pozdravila je prvu predstavku podnijetu Evropskom sudu za ljudska prava u vezi sa pristupom osoba s invaliditetom personalnoj asistenciji. Slučaj "Radi protiv Rumunije", podnijet u maju, dovodi u pitanje način na koji se personalna asistencija pruža osobama s invaliditetom. U predstavci se tvrdi da je takav tretman kršenje člana 4 (zabранa ropstva i prinudnog rada), člana 8 (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života) i člana 14 (zabранa diskriminacije) Evropske konvencije o ljudskim pravima. U Rumuniji, personalnu asistenciju pružaju uglavnom članovi porodice, bez uzimanja u obzir individualnih potreba osoba s invaliditetom ili njihovih sklonosti. Kao takva, personalna asistencija ne podržava samostalan život osoba s invaliditetom i njihove porodice prisiljava (pretežno žene) da se odreknu svojih poslova i postanu pružaoci usluge sa punim radnim vremenom. Iako formalno zaposleni u državi, personalni asistenti su lišeni većine prava garantovanih rumunskim Zakonom o radu i primaju minimalnu zaradu bez obzira na njihove kvalifikacije, prethodno radno iskustvo ili broj radnih sati. Oni takođe nemaju pravo na odmor, iako je moguće da pružaju uslugu

članu svoje porodice 24 sata, sedam dana u nedjelji. U predstavci se tvrdi da personalna asistencija, umjesto da podrži uživanje prava na samostalan život, doprinosi socijalnoj izolaciji osoba s invaliditetom.

Personalna asistencija se pruža bez individualne procjene i uključivanja osobe s invaliditetom, što rezultira time da se isti broj sati dodjeljuje svakoj osobi koja je kategorisana kao ona sa "ozbiljnim invaliditetom".

Osobe s invaliditetom nisu uključene u regrutovanje, obuku ili organizovanje svojih personalnih asistenata.

Štaviše, plate izdvojene za personalne asistente su suviše niske da bi se neko angažovao na otvorenom tržištu rada. Personalna asistencija je jedna od usluga uključenih u član 19 Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima osoba s invaliditetom, koju je ratifikovala većina država članica Evropske unije, uključujući i Rumuniju.

Ovaj slučaj pokreće važna pitanja o tome kako se pruža personalna asistencija i da li ona zaista podržava pravo na samostalan život. Ovaj slučaj upoznaje sud sa mogućnošću da razvije svoju sudsку praksu o pravu osoba s invaliditetom da žive u zajednici - za šta je personalna asistencija neophodan preduslov.

ČLAN 19. UN KONVENCIJE NEZAVISAN ŽIVOT I UKLJUČENOST U ZAJEDNICU

Države potpisnice UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom priznaju jednako pravo na život u zajednici, s pravom izbora jednakim kao i za druge osobe, te poduzimaju djelotvorne i odgovarajuće mjere kako bi olakšale osobama s invaliditetom potpuno uživanje ovog prava i njihovo puno uključivanje i sudjelovanje u zajednici, uključujući i osiguranje da:

(a) osobe s invaliditetom imaju mogućnosti izbora svog mesta stanovanja, gdje i s kim će živjeti, ravnopravno s drugim osobama,

te da nisu primorane živjeti po određenom programu;

(b) osobe s invaliditetom imaju pristup nizu službi potpore u svojim domovima, ustanovama za smještaj i drugim službama za potporu u lokalnoj zajednici, uključujući ličnu asistenciju potrebnu za potporu življjenju i uključivanju u zajednicu, i sprečavanje izolacije ili isključenosti iz zajednice;

(c) usluge u lokalnoj zajednici, oprema i prostori namijenjeni opštoj populaciji dostupni su na ravноправnoj osnovi osobama s invaliditetom i u skladu su s njihovim potrebama.

3. DECEMBAR - MEĐUNARODNI DAN OSOBA SA INVALIDITETOM

Godišnje obilježavanje Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom 3. decembra ima za cilj da promoviše razumijevanje problema invaliditeta i mobilizira podršku za dignitet, prava i dobrobit osoba sa invaliditetom. Obilježavanjem ovog datuma se tako teži ka podizanju svijesti o dobrobitima integrisanja osoba sa invaliditetom u sve aspekte političkog, ekonomskog i kulturnog života. Tema ovog dana je zasnovana na cilju potpunog i jednakog uživanja ljudskih prava i učešća u društvu osoba sa invaliditetom, uspostavljenog od strane Svjetskog programa akcije u vezi sa osobama sa invaliditetom, usvojenog od strane Generalne skupštine UN-a 1982. godine.

Ujedinjeni narodi svake godine daju temu pod kojom će se održati svečanosti povodom 3. decembra - Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom. Ove godine je tema objavljena 20. augusta i glasi: "ODRŽIVI RAZVOJ: OBEĆANJE TEHNOLOGIJE". Istovremeno je to tema i za period slijedećih 12 mjeseci za djelovanje u članicama UN-a.

Ove godine, Međunarodni dan osoba sa invaliditetom treba fokusirati na ulogu tehnologije u slijedećim aktivnostima svakodnevnog života:

- smanjenje rizika od katastrofa i hitni odgovori;
- kreiranje održivog radnog okruženja;
- inkluzija osoba sa invaliditetom u održive razvojne ciljeve.

MOLIM VAS, NEMOJTE KORISTITI RIJEČ RETARDIRAN, JA SAM PREDIVNA OSOBA, JA SAM ISABELLA

Često u govoru ljudi koriste riječi kao što su retardiran, debil i slično, ne shvaćajući pritom kakvu uvredu time nanose ljudima, posebno onima s invaliditetom na koje se i pomisli kada se izgovore te riječi.

Već nekoliko mjeseci na elektronskim medijima kruži fotografija s porukom djevojčice koja ima Down-ov sindrom: "Molim vas, nemojte koristiti riječ retardiran. Ja sam



predivna osoba. Ja sam Isabella!" O problemu neprihvatanja je pisao John Franklin Stevens, koji također ima Downov sindrom. On je objasnio zašto ga toliko pogađa kada ljudi koriste tu riječ u svakodnevnom govoru.

"Ne morate direktno da mislite na mene kako biste povrijedili mene i milijune drugih koji žive s Downovim sindromom. Prije svega, nitko je više i ne koristi u tom značenju, već da bi nekoga okarakterizirao kao glupog ili luzera. Ja nisam glup.

Ja nisam lutzer. Ja nisam stvar. Ja sam osoba", napisao je Stevens.

"Mi se moramo truditi da razumijemo ono što vi uzimate zdravo za gotovo. Mi se borimo za obrazovanje, za prijatelje. Mi se borimo da živimo kao vi", zaključio je Stevens u ovom emotivnom govoru.

Preuzeto sa: disabilityinfo.me

RODITELJI, OSOBE SA INVALIDITETOM, JOŠ UVijeK U BORBI ZA SVOJA PRAVA

U Njemačkoj se sve više osoba s tjelesnim invaliditetom odlučuje na osnivanje obitelji i djecu. To je još do nedavno bilo sasvim nezamislivo. No, uprkos promjenama njihova svakodnevica nije nimalo jednostavnata.



U životu Anke Kurzmann dugo vremena se sve vrjelo samo oko njezine bolesti.

Dane je provodila u bolnicama, s liječnicima i osobama koji su kao i ona sama oboljele od multiple skleroze. Već s oko 20 godina otisla je u prijevremenu mirovinu. Imala je osjećaj da se njezin život nalazi u slijepoj ulici.

No, onda se dogodilo nešto što je promijenilo sve. Anke Kurzmann ostala je u drugom stanju i na svijet donijela zdravog dječaka Arthura. „Tek sam tada konačno upoznala normalne ljudi. Razgovori koje sam vodila se više nisu kretali samo oko toga kako se osjećam već oko mog djeteta“, kaže Kurzmann.

Arthur kojem je danas 13 godina i njezin mlađi sin Bruno, njezinom su životu dali jedan novi smisao.

NEPREMОСTIVE POTEŠKOĆE

Život ove 40-godišnje samohrane majke koja se kretati može samo u invalidskim kolicima pun je svakodnevnih poteškoća.

Anke Kurzmann uvijek iznova nailazi na granice, na primjer kada s djecom želi otići liječniku. Ordinacija se nalazi na prvom katu zgrade koja nema lifta. „Zdravstveno osiguranje mi je izaslo u susret i preuzele

troškove transporta. Posebno osoblje me tako uvijek nosilo do prvog kata. No, tako je bilo prije. Zbog reformi koje su se kasnije dogodile, izgubila sam pravo na ove dodatke“, kaže Kurzmann. Danas je u takvim situacijama upućena na pomoć prijatelja i rodbine koji umjesto nje s njezinom djecom odlaze liječniku. Isto tako, još do prije nekoliko godina je imala pravo na takozvanu obiteljsku pomoć. Mladi koji su se nalazili u civilnoj službi redovno su je posjećivali i Arthuru vodili u školu. Za to se vrijeme ona brinula o mlađem sinu.

Kako kaže, u slučaju da je sve željela obaviti sama, morala bi ustajati u dva sata ujutro kako bi sve stigla obaviti na vrijeme.



Majkama je u svakodnevici potrebna pomoć

POJAČATI PRAVA RODITELJA S INVALIDITETOM

Kerstin Blochberger je također majka i osoba s tjelesnim ograničenjima. Ona je 15 godina angažirana u Saveznoj udruzi roditelja s invaliditetom. Cilj ove udruge je jačanje prava ovih roditelja. „Želja nam je da iskustva kroz koja je morala proći moja generacija, drugi više ne moraju ponavljati“, kaže Blochberger. A takvih neugodnih iskustava bilo je i u životu Anke Kurzmann. I danas se još uvijek ljuti zbog onoga što joj se dogodilo u Uredu za djecu i mlade. Tada je bila u drugom stanju s drugim djetetom i u Uredu je željela predati zahtjev za pomoć nakon poroda.

„Žena s kojom sam tamo pričala najozbiljnije mi je predložila da se nakon porođaja podvrgnem sterilizaciji“, kaže Kurzmann. Kurzman je tako osjetila na vlastitoj koži da još uvijek nema volje za integraciju invalidnih roditelja.

PRAVO NA OSNIVANJE OBITELJI

„Roditeljima se stalno govori kako su već unaprijed trebali znati da će im biti potrebna pomoć. Žene se pita zašto su uopće zatrudnjele. Riječ o povredi njihovih ljudskih prava. Mnogi su toliko šokirani da više ne žele uopće otići u neki državni ured i tražiti pomoć“, kaže Kerstin Blochberger i dodaje kako neki odlaze toliko daleko i roditeljima s invaliditetom prijete da ako ne pronađu neko rješenje da će im dijete biti oduzeto, odnosno, da će se za njega morati brinuti neka druga porodica.



Mlade tjelesno oštećene osobe još uvijek se bore za osnovna prava

Iako su u Njemačkoj od 2008. godine na snazi ugovori Ujedinjenih naroda vezani za prava i konvencije osoba s tjelesnim ograničenjima i poteškoćama koji ovim osobama jamče prava na osnivanje obitelji, situacija očito još uvijek nije kakva bi trebala biti.

STERILIZACIJA DJECE SE PROVODILA DO 90-TIH GODINA

Kurzmann i Blochberger pripadaju prvoj generaciji roditelja, tjelesnih invalida u Njemačkoj. Desetljećima su ovdje naime djeca i mladi s tjelesnom invalidnošću bili podvrgnuti sterilizaciji. To se promijenilo tek 1992. godine kada je donesen zakon koji je zabranio sterilizaciju djece.

“Od tada je broj ovih roditelja naglo porastao. No, država još uvijek nije na nas spremna”, kaže Blochberger.

Naime, prema konvenciji UN-a države su obavezne ovim roditeljima pružiti dovoljno podrške kako bi se oni sami mogli brinuti za svoju djecu. Blochberger i njezine kolege stoga zahtijevaju jasne zakonske promjene koje bi osobama s tjelesnim oštećenjima pomogle da lakše dođu do pomoći. “Na primjer, u zakonu bi trebalo stajati da ovi roditelji imaju pravo na pomoć kako bi službenici u državnim uredima mogli uopće pomoći i pružiti im podršku”, kaže Kerstin Blochberger.



UN jamči svima pravo na majčinstvo i osnivanje porodice

VIŠE KVALITETE ŽIVOTA

Anke Kurzmann svoju svakodnevnicu sređuje sama. Ponekad je nesigurna jer ne zna do koje mjere može ili smije od svoje djece tražiti ili očekivati pomoć.

“Ne želim da steknu osjećaj da sam ovisna o njihovoj pomoći ili da mi je ona prijeko potrebna. Najvažnije u životu svakog djeteta je pravo na djetinjstvo“, kaže ona i dodaje da je njezina najveća želja da njezina djeca odrastaju na jednak način kao i djeca sasvim zdravih roditelja. U tom smislu, ona sada namjerava podnijeti zahtjev za pomoć roditeljima od strane države.

„Čula sam da su šanse da dobijem pomoć u gradu u kojem ja živim u posljednje vrijeme puno veće. Kada bi uspjela u tome to bi ujedno značilo i povećanje kvalitete života mojih sinova“, zaključuje Anke Kurzmann.

Izvor:www.dw.de

PRVI CRTIĆ NA SVIJETU NAPRAVLJEN ZA GLUHU DJECU DOLAZI IZ RUSIJE

Desetljećima su gluhi i nagluhi mališani mogli samo uživati u slikama crtića, no iz Rusije dolazi prvi crtić napravljen posebno za njih. Za animirani film zaslužni su aktivisti udruge NGO iz grada Kazana, a u crtiću su glavni likovi razni psići koji govore znakovnim jezikom.

ispostavilo da mnoga djeca ne koriste pravilno znakovni jezik, već komuniciraju na svoj način kako su navikli. Stoga su autori željeli uz pomoć crtića naučiti djecu pojedinim tačnim znakovima. Ovi prevedeni crtići pojavljivali su se u kinima diljem zemlje, kao i na DVD-u te su vrlo toplo i željno dočekani.



Ovaj projekt je jedinstven i ne samo za područje Rusije, već i za ostatak svijeta i s pravom ga se naziva društvenim eksperimentom.

Ideja za ovakav crtić rodila se iz jednog starijeg projekta u kojem su omiljene ruske crtiće "Prostokvashino" i "Karlsson na krovu" aktivisti preveli na znakovni jezik kako bi u njima mogli uživati i gluhi mališani. U kutu ekrana pojavljivao se pjevač koji je sve rečenice iz crtića prevodio na znakovni jezik. Ipak, tu se pojavio jedan problem jer se

Sljedeća stepenica bila je napraviti crtić u kojem će likovi koristiti znakovni jezik.

Najteže je bilo oblikovati dijaloge među likovima. Rečenice su trebale biti vedre i zanimljive. Za sad su napravljene tri epizode u trajanju od 10 minuta, a ukupno su stajale oko 500.000 rublja (oko 80.000 kn).

Novac su donirali sponzori a svi koji su sudjelovali u stvaranju crtića ponosno su naglasili kako su i sami naučili znakovni jezik.

Preuzeto sa: www.klinfo.hr

PRIČA O DJEVOJCI KOJU NEIZLJEĆIVA BOLEST NIJE ZAUSTAVILA NA PUTU DO USPJEHA

Chantelle Brown-Young dokazala je da u životu ne treba obraćati puno pažnje na one koji vas samo želete poniziti.

19-godišnja Chantelle, pravim imenom Winnie Harlow, jedna je od učesnica nove sezone reality showa "America's Next Top Model". U popularnom showu Tyre Banks Chantelle će se boriti za titulu top modela. Ako pobijedi obećano je da će biti nagrađena ugovorom s modnom agencijom, editorijalom u magazinu Nylon i kampanjom za Guess.

Sve ovo zvuči kao tipična modna priča, ali Chantelle ipak nije obična manekenka. Naime, ona boluje od vitiliga, poremećaja u pigmentaciji kože zbog kojeg je njen tijelo i lice prekriveno svijetlim mrljama.

ništa neće sprječiti u tome da ostvari svoj san i postane model. Do sada je već nosila revije, nastupala u video spotovima i bila model poznatom fotografu Nicku Knightu.



Tokom odrastanja bila je predmet ismijavanja druge djece koja su ju okrutno nazivala zebrom i kravom. Chantelle je odlučila kako ju

"Želim dokazati da osoba može slijediti svoje snove uprkos 'manama' i smetnjama", rekla je Chantelle. Priznaje da su se stvari okrenule u njenu korist jer je prihvatile svoju originalnost i iskoristila ju kao svoju prednost.

Isto savjetuje i drugima i potiče na to da ljudi zavole same sebe bez obzira na to kako izgledaju: "Volim sebe. Zato su mi prilike počele padati u krilo. Zahvaljujem Bogu sa svaku od njih. Pokušajte se voljeti".

Preuzeto sa: www.doznajemo.com



NASTAVAK KAMPANJE „STOP BARIJERAMA, TUZLANSKI KANTON PO MJERI SVIH GRAĐANA“

„Stop barijerama, Tuzlanski kanton po mjeri svih građana“ – kampanja organizacija osoba sa invaliditetom, za uklanjanje arhitektonskih barijera, se nastavlja sa konkretnim zahtjevima prema institucijama i

kampanje „Stop barijerama, Tuzlanski kanton po mjeri svih građana“.

U okviru akcije se organizovalo potpisivanje razglednica sa zahtjevom za uklanjanje arhitektonskih barijera u zgradi JU Dom



odgovornim pojedincima. Organizacije osoba sa invaliditetom, članice Koalicije organizacija osoba sa invaliditetom Tuzlanskog kantona

zdravlja Tuzla, adresiranih na predsjednika Skupštine i premijera Tuzlanskog kantona, predsjedavajućeg Opštinskog vijeća i



su krajem avgusta, na platou ispred JU Dom zdravlja Tuzla, u Tuzli, održali uličnu akciju prikupljanja potpisa podrške za uklanjanje arhitektonskih barijera u zgradi Doma zdravlja Tuzla, a koja se realizovala kao nastavak



načelnika Opštine Tuzla, ministra zdravlja u Vladi Tuzlanskog kantona i direktora JU Dom zdravlja Tuzla. Učešće u kampanji uzeli su predstavnici većine organizacija osoba sa invaliditetom članica Koalicije, te građani

Tuzle i Tuzlanskog kantona. Tehničku podršku i organizaciju potpisivanja razglednica je organizovao Informativni centar za osobe sa invaliditetom „Lotos“.

Obzirom na značaj koji JU Dom zdravlja Tuzla ima u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu za sve građane Tuzlanskog kantona, te obzirom da zbog prisustva arhitektonskih barijera osobe sa invaliditetom, ali i teži pacijenti, ne mogu pristupiti svim službama JU Dom zdravlja Tuzla, naišlo se na razumijevanje i podršku građana za inicijativu uklanjanja arhitektonskih barijera, na način da se ugradnjom lifta omogući pristup svim dijelovima zgrade Doma zdravlja Tuzla.

U prethodnim godinama su organizacije osoba sa invaliditetom Tuzlanskog kantona u više navrata pokretale inicijativu za rješavanje ovog pitanja, ali nadležni u institucijama vlasti Tuzlanskog kantona i Opštine Tuzla nisu do sada osigurali sredstva za obezbeđivanje

arhitektonske pristupačnosti u JU Dom zdravlja Tuzla.

„U jednoj od naših prethodnih inicijativa za ugradnju lifta u zgradi doma zdravlja, od strane uprave napravljen je i idejni projekat rješenja arhitektonskih barijera čija je vrijednost procijenjena na oko sto dvadeset hiljada konvertibilnih maraka“, pojasnio nam je Suvad Zahirović, predsjednik Koalicije organizacija osoba sa invaliditetom Tuzlanskog kantona. Obzirom na značaj inicijative i poboljšanje kvaliteta zdravstvenih usluga u slučaju da pokrenuta inicijativa rezultira uklanjanjem arhitektonskih barijera, svoj doprinos su dali i elektronski i pisani mediji koji djeluju na području Tuzlanskog kantona a razglednice, koje su upućene odgovornima za rješavanje ovog problema, potpisali su veliki broj naših sugrađana, jer:

„Dobro za osobe sa invaliditetom bolje je za sve“.



TAČKA GLEDIŠTA: SREĆA I/ILI INVALIDITET

“Istraživanja su pokazala da osobe s invaliditetom stalno potvrđuju dobar kvalitet svog života”, rekao je Tom Shakespeare. Pa zašto se onda često prepostavlja da su oni nesretni?

Da li ste ikada pomislili za sebe: „Radije bih bio mrtav nego osoba s invaliditetom?“ To nije neuobičajeno mišljenje. Invaliditet se u svakodnevnom životu povezuje sa neuspjehom, zavisnošću i nemogućnošću obavljanja svakodnevnih aktivnosti. A u stvari, to nije istina.

Nekada se to naziva „paradoks invaliditeta“. Istraživanja pokazuju da osobe s invaliditetom stalno svjedoče o dobrom kvalitetu svog života, a ponekad i boljem od života osoba bez invaliditeta. Nedostatak obično pravi razliku u kvalitetu života. Istraživanja pokazuju, na primjer, da osobama koje imaju povrijeđenu kičmu, njihovo oštećenje nikako ne utiče na bilo koje polje životnog zadovoljstva. I klinički podaci o tome da li je njihovo oštećenje kičme veće ili manje, potpuno ili nepotpuno - i svi aspekti koji utiču na svakodnevno funkcionisanje - ne prave veliku razliku u kvalitetu života.

Ljudski napredak je mogući i ako nemate neko čulo, poput vida, ne možete da hodate ili ste, pak, fizički zavisni od drugih.

ŠTA SE ONDA ZAPRAVO DEŠAVA?

Ako za trenutak razmislite o tome, shvatiti ćete da ljudi rođeni sa nekim oštećenjem (invaliditetom), nemaju sa čim da porede svoju trenutnu životnu poziciju. Neko kome je oštećen sluh ili vid, nikada zapravo nije slušao muziku ili pjesmu ptica, uživao u vizuelnim umjetnostima ili prelijepom pejzažu. Neko sa intelektualnim invaliditetom (oštećenjima) ne smatra sebe drugačijim od drugih. Neko poput mene, ko je rođen kao osoba niskog rasta, oduvijek je takav i bio. Iako je život ponekad težak, mi smo navikli da smo onakvi kakvi jesmo. Drugačije je sa ljudima koji su postali

osobe sa invaliditetom (stekli oštećenja), kod njih postoji tipična putanja. Mogu potvrditi iz ličnog iskustva, jer sam postao osoba sa paralizom 2008. godine. Odmah nakon povrede ili pojave oboljenja, možda ćete biti duboko depresivni, pa čak i razmišljati o samoubistvu. Ipak, poslije nekog vremena, prilagodićete se novoj situaciji, preispitati svoj odnos prema invaliditetu i početi da tražite dobre strane novih okolnosti. Ponekad možete postići mnogo više nego što ste mogli ranije. Sjetite se samo onih sjajnih takmičara na Paraolimpijskim igrama...

- Tom Shakespeare je sociolog, pisac i učesnik u istraživanju iz oblasti invalidnosti, bioetike i socijalne medicine.
- Rođen je kao osoba niskog rasta i sprovodi istraživanja o nastanku tog oštećenja. Možda i posumnjate u subjektivnost podataka o kvalitetu života osoba s invaliditetom. Bioetičari, ponekad komentarišu ove izvještaje prema ustanovljenom „sretni rob“ konceptu, ili drugim riječima, ljudi misle da su sretni jer ne znaju za bolje. Možda se ove vesele osobe s invaliditetom samozavaravaju. Ili možda zavaravaju druge. Možda se dok su sami prepustaju očajanju, dok u javnosti navlače masku „hrabro lice“. Kako god, vjeruje se da osobe s invaliditetom, moraju biti u nekoj vrsti poricanja.

“Procjena je da osobe s invaliditetom mogu imati veći strah od realnosti nego od neznanja ili predrasuda”.

Ali ovakva objašnjenja su pretjerana, da ne kažem uvredljiva. I što je važnije, nisu tačna. Istraživanja na polju zvanom hedonistička psihologija, podržala su lične izvještaje o dobrom kvalitetu života. Naučnik Danijel Gilbert veoma je temeljno testirao ono šta

Ijudi kažu i šta zapravo misle. Oni su došli do koncepta adaptacije hedonizma koji se odnosi na način na koji se poslije neke traume, kvalitet života konačno vraća na približno isti nivo na kojem je bio prije nego se trauma desila. Čudno, zar ne? Nažalost, dešava se i obrnuto, pa ako ste dovoljno sretni da dobijete na lutriji, osjećate se sjajno godinu ili dvije, ali onda se vraćate na osjećanje sreće ili tuge, kao što je bilo i prije „udara sreće“.

Ako su ovi lični izvještaji tačni, moramo pronaći

Ovo je važna lekcija - ljudska bića su sposobna da se prilagode skoro svakoj novoj situaciji, nalazeći zadovoljstvo u malim stvarima koje mogu uspješno da obave i tako čine sretnim i članove porodica i prijatelje, čak i kada nema novih uspjeha. Naša procjena je da osobe s invaliditetom mogu imati veći strah od realnosti nego od neznanja ili predrasuda. Pogrešno je mišljenje da "teškoće" (oštećenja) čine ljudi nesretnim. Čak ako i potenciramo činjenicu da oštećenja sa sobom donose



bolji način za razumijevanje „paradoksa invaliditeta“. Za početak, možemo da počnemo od višestruko iznjansiranih računa psiholoških procesa, koji se nalaze u glavi osobe s invaliditetom. Adaptacija znači pronalaženje drugih načina da se nešto uradi. Na primjer, osoba sa paralizom će na neko mjesto doći kolicima a ne pješke. Mirenje sa situacijom je kada ljudi postepeno prihvataju svoja očekivanja o funkcionalisanju. Donesu odluku da je šetnja od pola milje dobra, iako bi ranije bili zadovoljni sa onom od deset milja. Osjećaj udobnosti se dobija kada naučimo da poštujemo druge vrijednosti – da je odlazak u šetnju u prirodu sa drugarima, mnogo dragocjeniji od obilazaka restorana sa njima.

patnju i ograničenja, ostali faktori u životu ih itekako mogu nadomjestiti. Uzmimo za primjer, filmsku atrakciju i rekordera na francuskim blagajnama, Nedodirljivi "Les Intouchables", u kojem protagonista Filipe ima tetraplegiju, ali on ima dobar kvalitet života jer ima dosta novca. Ali i oni koji nisu bili te sreće da se rode kao bogate aristokrate iz Pariza, mogu da uživaju u benefitima prijateljstava i kulture. S druge strane, postoje ljudi koji nemaju nikakvih fizičkih ili psihičkih oštećenja, ali im nedostaje društveni život ili jaka ličnost neophodna za sretan i uspješan život. Ovim smo naglasili važnost okruženja pri određivanju kvaliteta života osoba s invaliditetom. Kao i u većini životnih oblasti,

strukturalni razlozi prave razlike u životu. Učešće, ne ograničenja- to je ključ! Da li vas nepristupačni prilazi onemogućavaju da idete u školu sa svojim drugarima? Imate li posao? Da li vaše društvo plaća dodatne troškove kroz zdravstveni sistem osobama s invaliditetom, kao društvo u kojem nema stigme? Da li mrzite neprijateljstvo i zločin iz mržnje?

Nažalost, kroz ova pitanja dolazimo do toga da je činjenično stanje u svakodnevnom životu takvo da se položaj osoba s invaliditetom pogoršava, a ne poboljšava posljednjih godina. Prema podacima centra za socijalni rad i reforme, smanjenjem troškova vlada je napravila veliki nesrazmjeran uticaj na siromašne osobe s invaliditetom.

U raspravama da li su prepreke u društvu veće



nego i sam invaliditet, mislim da strah nije potpuno neopravдан. Prije svega, invaliditet se razlikuje u načinu na koji tvrdimo da „invaliditet

nije tragedija“. Neki invaliditeti ili bolesti nesumnjivo podrazumijevaju i veći stepen nezadovoljstva ili patnje koju bi prosječan čovjek mogao podnijeti. Na primjer, mislim na depresiju, koju je biolog Luis Volpert nazvao „malignom tugom“. Ima i onih bolnih i teških degenerativnih bolesti. Ima i invaliditeta koji podrazumijevaju snažnu bol, bilo psihičku ili fizičku, i u tim trenucima svakako se ne može govoriti o dobrom kvalitetu života. Ali također je istina da generalno, osobe s invaliditetom imaju manje mogućnosti izbora nego osobe bez invaliditeta. Veliki broj društava još uvijek ima ograničene pristupe.

Čak i svijet bez prepreka, za osobe s invaliditetom znači da se više oslanjaju na mehanička pomagala koja povremeno i zakažu, označavajući pojedinca kao zavisnog ili odbačenog.

Desilo mi se da budem zarobljen, zbog probušene gume na mojim kolicima ili pokvarenog lifta, nebrojeno puta. Mnoge osobe s invaliditetom suočene su sa frustracijama zbog nepristupačnosti ili odbijanja, ali to u svakom slučaju čini život manje predvidljivim i manje slobodnim nego za osobe bez invaliditeta. Ipak, moja poenta je da sve dok je invaliditet samo nebitna razlika, poput boje kože, ne predstavlja tragediju. I zapamtite: puka egzistencija proizvodi probleme.

Hamlet je tako slušajući razloge za izbor smrti između biti i ne biti, naglasio: „Na koži se najbolje vide hiljade prirodnih šokova“.

Rođenjem postajemo ranjivi, pa se povremeno razbolijevamo i patimo i konačno umiremo. Ponekad dio života koji je težak, donosi druge pogodnosti, kao što je osjećaj za perspektivu i prave vrijednosti, u odnosu na one koji kroz život idu lakše (bez prepreka). Ako ovo uvijek imamo na umu, lakše ćemo prihvati osobe sa invaliditetom, biti otvoreniji za njih i zatvoreniji za predrasude o njima.

**Prevela: Dragana Đurić
Pripremila: Marina Vujačić
Preuzeto sa: BBC NEWS Magazine**

MEĐUNARODNA DRINSKA REGATA ZA OSOBE SA INVALIDITETOM, ODRŽANA NA OPŠTINI LJUBOVIJA

Druga prekogranična saradnja

«DRINA NAS SPAJA»

Organizatori ove regate su Sportsko rekreativno Udruženje osoba sa invaliditetom "Sve je moguće" i Opština Ljubovija, u saradnji sa Opštinom Bratunac, Crvenim krstom Srbije i Rafting klubom "Drinska regata" i ostalim institucijama sa područja ovih opština.



Na ovoj, jedinstvenoj u svetu regati za osobe sa invaliditetom, prisustvovalo je oko 150 učesnika iz cele Srbije i iz zemalja iz okruženja. U okviru manifestacije (prvi dan), u saradnji sa Rafting klubom "Drinska regata", organizovano je "Prvo takmičenje u veslanju za osobe sa invaliditetom". Tokom regate u

etno selu Vrhopolje, pored kampovanja u prirodi održani su brojni sportsko rekreativni sadržaji u kojima je učestvovao veliki broj prisutnih, a ubedljivo najuspešnija je bila mlađa populacija. Kulturno - zabavni večernji program kao i druge aktivnosti planirane uz "logorsku vatru", su zbog nepredviđenih vremenskih nepogoda otkazane. Drugi dan predviđeni spust od etno sela Vrhopolje, u čamcima do leve obale Drine-Opština Bratunac obavljen je našom prelepom Drinom uz smeh, šalu i poneku tihu pesmicu. Pri kraju maršute u neposrednoj blizini mosta na Drini, spojili smo čamcima dve obale i uz veselo i gromoglasan pozdrav svih završili plovidbu. Posle iskrkcavanja na levoj obali Drine, na Rajskej plaži u Bratuncu čekao nas je ukusno pripremljen ručak.



Za vreme a i nakon zajedničkog ručka, razmenili smo utiske sa predstavnicima opština i turističkih organizacija Ljubovija i Bratunac, a i svih učesnika regate. Razišli smo se srećni i zadovoljni sa željom da se ponovo, što pre sretnemo i da sve ovo potraje duže! Cilj ove manifestacije je afirmacija ravноправnosti i tolerancije među ljudima bez obzira na invaliditet, stvaranje jednakih uslova za sve i zdravih stilova života, kao i kvalitetan način provođenja slobodnog vremena u prirodi.

Milada Lazić

ŠARENA STRANA

KAŠLJITE, KAŠLJITE...

Došao pacijent kod doktora i pita doktora: "Da li imate nešto protiv kašlja, doktore?" A doktor mu na to odgovara: "Ne, nemam ništa protiv. Slobodno kašljite".



NEMAM POJMA

Čita Fata knjigu i pita: "Mujo, gdje su Alpe?" "Ne znam, Fato, ti si spremala kuću".



NE ZNAM TI JA NIŠTA

Grupa šišmiša visi na grani, osim jednoga koji stoji uspravno. Jedan od njih pita susjeda: "Ma što je ovom?" "Pojma nemam. Do prije pet minuta je izgledao u redu, a onda se onesvijestio".



Želio sam da budem pilot,
ali moj pas se plaši letenja...



KLIMA

Profesor pita učenika: "Koja klima preovladava u Japanu?" Učenik odgovara: "Samsung".

BAŠ ME BRIGA

Pita Mujo Hasu: "Šta bi ti, Haso, učinio kada bi tvoju ženu u šumi napao medvjed?" Kaže Haso: "Ja se ne bih miješao, baš me briga, sam je napao, sam neka se i brani".

KREDIT

"Da li je istina da radiš za televiziju?"
"Da, ostale su mi još 4 rate".

NAJBOLJI SPORTAŠ SA INVALIDITETOM

"Protivio sam se stavljanju naglaska na moj invaliditet. Danas drugačije gledam na stvari. Shvatio sam da je moj invaliditet dio mene i sastavni dio moga uspjeha. Stalo mi je da javnost zna kroz kakvu borbu, kao osoba s invaliditetom, prolazim kako bih ostvario svoje snove", kaže Nicolas.

Nicolasu Hamiltonu je oduvijek bio san da ostvari karijeru u automobilizmu, baš kao što je to ostvario njegov brat, zvijezda Formule 1, Lewis Hamilton.

"Još kao mali dječak navaljivao sam na roditelje da me puste da malo vozim automobil", prisjeća se 22-godišnji Nicolas koji boluje od cerebralne paralize. Presudni događaj bio je kad je Nicolas osvojio britansko prvenstvo u simulaciji utrka.



"Premda sam znao da sam dobar u simulaciji, bio sam iznenađen kad sam postao britanski prvak. Velike zasluge ima i moj brat Lewis protiv kojeg sam često vozio simulacije, a znao sam ga često i pobijediti", kaže Nicolas. Nakon uspjeha u simulacijama brat Lewis mu je predložio da se oproba u stvarnim utrkama i nakon što je 2010. godine uvidio da, vozeći adaptirani BMW M3 vozi brže od instruktora već nakon nekoliko krugova, Nicolas je odlučio pokušati. Nakon što je odluku razmotrio s bratom i ocem, prijavio se za Renault Clio kup. Na red su došle dodatne adaptacije automobila. Papučica za gas gurnuta je do poda, kočnica je proširena, sjedalo povišeno, a ugrađena je posebna ručka za volan.

"Na početku su se ostali vozači složili da

smijem koristiti dodatno vrijeme za testiranje jer sam upao u 'duboku vodu', a nisam znao plivati", priča Nicolas. "Do kraja sezone sam od sigurnog zadnjeg mjesta, polako stigao do



gornje polovice. Tad su vozači odlučili da mi ukinu pravo na dodatno testiranje", ponosno će Nicolas. Paralelno s uspjesima u utrkama promijenio se i Nicolasov stav prema vlastitom invaliditetu.

"Godine 2011. sam se protivio stavljanju naglaska na moj invaliditet. Nisam htio da se na to gleda kao na problem jer nisam ni sam tako gledao", kaže on.

"Danas drugačije gledam na stvari. Shvatio sam da je moj invaliditet dio mene i sastavni dio moga uspjeha. Shvatio sam to zahvaljujući silnoj podršci koju sam dobio od drugih cerebralnih paralitičara i ostalih osoba s invaliditetom. Stalo mi je da javnost zna kroz kakvu borbu, kao osoba s invaliditetom, prolazim kako bih ostvario svoje snove", rekao je Nicolas Hamilton.



